

Інститут української мови НАН України

Північноукраїнський діалектологічний центр
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

Житомирський історико-філологічний інститут регіональних
досліджень

ВОЛИНЬ- ЖИТОМИРЩИНА

Історико-філологічний збірник
з регіональних проблем

17

ЖИТОМИР
2007

УДК 82.07
ББК 83.3 (4укр.-4ж)-я5
В 67

РЕДАКТОРИ:

Віктор Мойсієнко, доктор філологічних наук
Володимир Єршов, кандидат філологічних наук

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Петро Білоус, доктор філологічних наук
Іван Вихованець, доктор філологічних наук
Катерина Городенська, доктор філологічних наук
Павло Гриценко, доктор філологічних наук
Василь Німчук, доктор філологічних наук
Ростислав Радишевський, доктор філологічних наук
Григорій Сивокінь, доктор філологічних наук
Елеонора Соловей, доктор філологічних наук
Микола Сулима, доктор філологічних наук

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР

Володимир Білобровець

Збірник „Волинь-Житомирщина” внесено до переліку науково-фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора й кандидата філологічних наук (Постанова Президії ВАК України від 11.10.2000 р. № 1-03/8).

Свідоцтво про державну реєстрацію: Серія КВ № 12979-1863-Р від 16.07.2007 р.

Контактні адреси редакції:

10031. Житомир, вул. Народицька, 21, кв. 67
10031. Житомир, вул. Народицька, 21, кв. 172.
Телефони: (0412) 25-42-64, (0412) 25-24-67.

© „Волинь-Житомирщина”, 2007.

Володимир БІЛОБРОВЕЦЬ „ВОЛИНЬ- ЖИТОМИРЩИНА”: ІМЕНА, ТЕМАТИКА, РУБРИКИ. ДО 10-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ	5	Олексій СУХОМЛИНОВ ТОПІЧНІСТЬ ПОВІСТІ ЯРОСЛАВА ІВАШКЕВИЧА „МІСЯЦЬ СХОДИТЬ”	61
<u>Літературознавство</u>		Неля ВАРФОЛОМІЄВА МІЖ „ПРИРОДОЮ ТА РЕЛІГІЄЮ”. АМБІВАЛЕНТНІСТЬ КАТЕГОРІЇ ВІРИ У РАННІЙ ТВОРЧОСТІ ТОМАША АВГУСТА ОЛІЗАРОВСЬКОГО..	71
Ростислав РАДИШЕВСЬКИЙ ХУДОЖНІ ПАРАЛЕЛІ „БАЛЛАНДИНИ” ЮЛУША СЛОВАЦЬКОГО І „ЛІСОВОЇ ПІСНІ” ЛЕСІ УКРАЇНКИ	12	Наталка ЦЬОЛИК КОЗАЦЬКА МИНУВЩИНА І ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ СПІВІСНУВАННЯ В ТВОРЧОСТІ М.ЧАЙКОВСЬКОГО	81
Володимир ЄРШОВ ВОЛИНСЬКИЙ ПРОСТІР У МЕМУАРИСТИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ПРАВОБЕРЕЖЖЯ	21	<u>Ономастика</u>	
Сергій ЯКОВЕНКО ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА В ПРОЗІ ВАЛЕРІЯ ШЕВЧУКА.....	39	Лілія МОСКАЛЕНКО ЧОЛОВІЧІ ОСОБОВІ ІМЕНА В СИСТЕМІ АНТРОПОНІМІВ (НА МАТЕРІАЛІ ГОВІРОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ).....	91
Наталка ПОПЛАВСЬКА ПОЛЕМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІПАТІЯ ПОТІЯ І ВОЛИНЬ	49	<u>Акцентологія</u>	
		Галина КОБИРИНКА СПРОБА ЗІСТАВНОГО АНАЛІЗУ НАГОЛОШУВАННЯ В ЗАХІДНОПОЛІСЬКИХ ГОВІРКАХ.....	112

Діалектологія

Тетяна ПІЦУРА

НАЗВИ ЖІНОЧИХ ПРИКРАС
В УКРАЇНСЬКИХ
КАРПАТСЬКИХ ГОВОРАХ..... 116

Юрій БІДНОШИЯ

СИНТАКСИЧНІ ФУНКЦІЇ
ОРУДНОГО ВІДМІНКА
(НА МАТЕРІАЛІ ДІАЛЕКТНИХ
ТЕКСТІВ З ГОВІРКИ
С. МАШЕВЕ
ЧОРНОБИЛЬСЬКОГО РАЙОНУ) 126

Історія мови

Ганна ВОРОНИЧ

ЧЕТЬЯ – МІНЕЯ 1489 р. –
ПАМ'ЯТКА УКРАЇНСЬКА,
ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА
(ПАЛЕОГРАФІЧНИЙ ОПИС) 141

Галина ГРИМАШЕВИЧ

ОДЯГ ПОЛЩУКА - ШЛЯХТИЧА
У XVI–XVII ст.
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ АКТОВИХ
КНИГ ЖИТОМИРСЬКОГО
ГРОДСЬКОГО УРЯДУ) 149

Сергій ЯЦЕНКО

ЩО ЇЛИ І ПИЛИ ПОЛЩУКИ
У XVI – XVII СТОЛІТТЯХ?..... 159

Портрет

Володимир ЄРШОВ

РОСТИСЛАВ ПЕТРОВИЧ
РАДИШЕВСЬКИЙ –
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИ
ПЕРЦЕПЦІЇ НА ТЛІ ЮВІЛЕЮ. 164

Мистецтво

Володимир ШИНКАРУК

СВІЧА ТАЛАНТУ
КОСТЯНТИНА ЯНОВСЬКОГО. 177

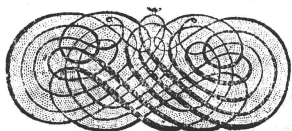
Рецензії

Лев ПОЛЮГА

ВАЖЛИКВА СТУДІЯ
З ПОЛІСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ
ДІАЛЕКТОЛОГІЇ 181

Галина ГРИМАШЕВИЧ

ТО ТАКІ ПОДОБНИ ЄЗИК БИЛ
ДО УКРАЇНСЬКОГО 186

Володимир ШИНКАРУК

СВІЧА ТАЛАНТУ КОСТЯНТИНА ЯНОВСЬКОГО

У нього не було ворогів.
Були друзі. Справжні віддані друзі.
А ще були заздрісники.

Вони заздрили таланту, удачі,
життєвому оптимізму, нашіптували за
спиною і... користувались його
душевною щедрістю...

Навіть тоді, коли життя
вимірювалось не роками і днями, а
хвилинами і секундами, він,
знемагаючи від нестерпного болю, все
одно сідав за клавіші, йшов до
телевізійної студії чи до студії
звукозапису... Всі чудово розуміли:
так, як може зробити він, не зможе
зробити ніхто.

У цьому році йому б виповнилось сорок вісім...

Народився Костянтин Яновський 25 січня 1960 року в місті Радомишлі, в талановитій і дружній родині. Музичний талант хлопця проявився вже в шкільному віці. В 1976 році він вступив на теоретичне відділення Житомирського музичного училища імені Віктора Косенка. Саме з цього моменту розпочалась його кар'єра, кар'єра професійного музиканта і композитора. На другому курсі навчання в училищі його запросили до однієї з найпопулярніших естрадних груп Житомирщини – вокально-інструментального ансамблю «Росси». «Росси» – це офіційна назва ВІА, але була в нього і неофіційна – всі знали цей колектив як ансамбль «Леденцы». Не раз доводилось бачити, як музиканти гурту, за плечима яких були роки виступів у знаменитих професійних колективах СРСР, з повагою прислухалися до порад юного другокурсника і беззаперечно виконували його рекомендації.

ВІА «Леденцы», образно кажучи, були «приписані» до Житомирського гарнізонного Будинку офіцерів, тому, коли прийшов час Костянтину служити у війську, армійське керівництво доклало всіх зусиль, щоб забрати собі талановитого музиканта. У Будинку офіцерів на Яновського було покладено безліч обов'язків: режисер концертів, акомпаніатор художніх колективів, читець, драматичний актор... А ще – столяр, художник, прибиральниця, музичний керівник піонерського табору для дітей військовослужбовців...

Мистецтво

Після армійської служби Костя вирішив вступати до театрального інституту і навіть заробив необхідний для цього професійний стаж – рік відпрацював завідуючим постановочною частиною народного театру Житомирського гарнізонного Будинку офіцерів. Але на останньому турі іспитів у театральний інститут зрозумів: театр – це не для нього... В серпні 1984 року довідався, що в популярному гурті «Водограй» Дніпропетровської філармонії оголосили конкурс на заміщення посади музичного керівника і клавішника, поїхав до Дніпропетровська... Конкурс пройшов успішно. З новим музичним керівником «Водограй» об'їздив півкраїни, але хлопцеві хотілося поближче до рідного Житомира. На жаль, в Житомирській філармонії ідея створення естрадного колективу не знаходила підтримки, і талановитим поліським музикантам доводилось шукати щастя в чужих краях. Костянтин Яновський відгукнувся на пропозицію Івано-Франківської філармонії і перебрався з Дніпропетровська до Прикарпаття – у відомий естрадний гурт «Беркут»...

Життя на колесах – втомлює. Костянтину хотілося домашнього затишку, спокою і, звичайно, йому мріялось про композиторську роботу. Через рік він повернувся до Житомира. Працював у напівпрофесійних естрадних колективах і навіть деякий час був «музичним керівником ресторану «Ялинка». Не всі знають, що такі високі слова означають одне – керівник маленького ресторанного оркестру. І це не було принизливо чи образливо. У той час в ресторанах грали багато прекрасних, талановитих музикантів, які з тих чи інших причин не знайшли себе на великій сцені.

В 1987 році до Кості прийшло кохання. Він одружився з Вікторією Савченко. Віка працювала в будівельному технікумі і одночасно навчалась Житомирській філії Київського політехнічного інституту. На невеличкій сімейній раді було прийняте несподіване для багатьох, хто знав Яновського, рішення – вступати до Житомирського державного педінституту імені Івана Франка. Він поступив на філологічний факультет за спеціальністю «Російська мова і література та англійська мова». Під час вступного іспиту професор Олександр Чирков настільки був задоволений відповіддю несподіваного абітурієнта, що навіть, поставивши в екзаменаційний лист п'ятірку, врочисто потис Кості руку...

Яновський був на 10 років старший переважної більшості своїх одногрупників, але ніколи не хизувався своєю інтелектуальною і віковою перевагою, великим життєвим та професійним досвідом. Його любили і поважали всі: за спокій, терпіння, щирість, музичний і організаторський талант, за постійну готовність прийти на допомогу.

З його появою мистецьке життя в інституті набуло нових форм і якостей. Музичні та літературні вечори, інші розважальні чи культурно-мистецькі акції, до яких долучався Костянтин Яновський, ставали справжньою подією і на довгі роки залишалися в пам'яті

майбутніх педагогів. Він був одним із учасників, а згодом і організаторів Міжвузівського фестивалю авторської пісні та співаної поезії «Студентські струни», очолював роботу журі фестивалю, здійснював телевізійну режисуру гала-концертів...

Влітку 1991 року Україна довідалася про Костянтина Яновського як про прекрасного композитора. Глядачів II Всеукраїнського фестивалю популярної музики «Червона рута» в Запоріжжі вразила його «Свіча»...

На III Всеукраїнський фестиваль «Червона рута» в Донецьк, де також звучали його пісні, уже відомий український композитор Костянтин Яновський поїхав в якості режисера Житомирського обласного телебачення. В 1992 році, закінчивши інститут, він став працювати в обласній державній телерадіокомпанії.

Костя встигав усюди: знімав і редагував телевізійні програми та фільми, виступав з концертами, їздив на культурно-мистецькі імпрези в міста України і за кордон, працював як аранжувальник та режисер студії звукозапису, складав вірші, писав пісні й оркестрову музику для спектаклів і лялькових вистав, підробляв у вечірній час на корпоративних вечірках... Іноді вдавалось навіть викроїти годину, щоб поганяти м'яча із сином Ігорем...

На жаль, Костянтин не вів жодного обліку написаним пісням, віршам, чи сценаріям. На це у нього не було часу. Його домашній поетичний і музичний архів поки що не досліджений, але, без сумніву, там достатньо музичних і літературних творів, на які давно очікують шанувальники як музики, так і літератури.

Яновський був своїм не лише серед музикантів і телевізійників, а й серед філологів та педагогів. Він чудово володів українською, російською і англійською мовами, а ще – мав талант привертати до себе людські серця і душі. На знаменитому фестивалі «Слов'янський базар» в білоруському місті Вітебську тільки йому вдалося взяти таку велику кількість якісних і цікавих ексклюзивних інтерв'ю у зірок вітчизняної естради та естрадних знаменитостей далекого і ближнього зарубіжжя.

У 1998 році Костя пережив період особливого духовного піднесення. Побачили світ дві його нові пісні – «Іду до вас» та «Калинові острови». Ці пісні, як і інші музичні твори Костянтина Яновського, обігнали час і перемогли моду. Вони і до сьогодні залишається взірцевими, постійно звучать в ефірі, з'являються в активному репертуарі як відомих, так і молодих українських виконавців.

У 2000 році в концертній студії Житомирського телецентру відбувся творчий вечір Костянтина Яновського. Вечір пройшов натхненно, з великим успіхом. Згодом Костя підготував до випуску аудіо-касету зі своїми піснями, став збирати матеріал на компакт-диск.

Але видати компакт-диск він уже не встиг...

Зате встиг завершити роботу над циклом гумористичних телепрограм «Побреженьки», разом зі своїм колегою і другом Володимиром Берелетом провести перший і, на жаль, поки що єдиний телевізійний фестиваль гумору «Жартомир»... Глядачі в залі сміялись, жартував і сміявся на сцені Костя – один із ведучих фестивалю... А за лаштунками безсило падав на стілець... Та вже через кілька хвилин знову виходив на люди з посмішкою...

Костя любив сміятись. Цінував і розумів гумор.

Під час лікування в київській клініці я з дочкою Іриною приїхав до нього в Голосієво. Костя був веселий. В розмовах швидко минув час. Прощаючись, він тихо всміхнувся і сказав:

– Зустрілись якось дві смерті... Одна іншу запитує: «Ну, як життя?..»

Ірина заплакала...

Костя знітився.

– Не плач, я ще повинен тобі весілля відіграти...

...Про його страшний недуг стало відомо на початку 2004 року. Була зроблена важка операція. Вона подарувала надію, але тільки надію... Лікарі пророкували йому один рік життя... Він прожив на півроку більше... Жив так, наче кожен його наступний день, – останній...

9 грудня 2005 року Костянтина Яновського призначили головним режисером Житомирської обласної державної телерадіокомпанії. Йому залишалось чотири місяці життя...

...Під час свого останнього виступу Костя грав на електронних клавішах лише однією рукою, другу руку він притискав до грудей... Наче тримав душу, щоб вона не вилетіла з тіла...

...На дев'ятий день після смерті дружина розібрала Костину постіль, з якої він піднявся у вічність... Під подушкою лежав зім'ятий невеличкий аркуш паперу. Почерк був нерівний, але на аркуші не було жодних виправлень. Неслухняною рукою Костянтин написав:

Настане день, коли мене не стане...

Ви сядьте, друзі, за широкий стіл

І пригадайте, що ми є – слов'яни...

І дай вам Бог, і дай вам сил...

Звуки пісні розтануть в безодні,

Я не крикну, я промовчу...

Але знайте: я з вами сьогодні,

Та замість чарки підніму свічу...

Крізь роки свіча таланту Костянтина Яновського продовжує яскраво горіти, зігріваючи наші серця, осяюючи наші душі...

Людина живе, допоки про неї пам'ятають.